

EPIDEMIOLOŠKA ANALIZA AMBULANTNO IN BOLNIŠNICO OBRAVNAVANIH TUJIH DRŽAVLJANK V BOLNIŠNICI POSTOJNA

Marko Mugoša, Marjeta Stegel Bizjak

Bolnišnica za ženske bolezni in porodništvo Postojna

Igor Karnjuš

Univerza na Primorskem, Fakulteta za vede o zdravju

Podatki za retrospektivno epidemiološko analizo, ki jih je zagotovilo raziskovalno osebje Bolnišnice za ženske bolezni in porodništvo Postojna, so bili zbrani iz informacijskega sistema pacientov Hipokrat. Osnova za analizo so bili podatki zbrani v obdobju od leta 2012 do vključno 2017. Podatki so predstavljeni ločeno za področje ambulantne in področje bolnišnične obravnave

1. Analiza ambulantno obravnavanih tujih državljanek med letom 2012 in 2017

Med letom 2012 in 2017 je bilo v ambulantni dejavnosti obravnavanih 1586 tujk. Število obravnav po posameznem letu je razvidna iz Tabele 1; razvidno je, da je število obravnav v zadnjih letih v porastu, saj se je v primerjavi z letom 2012 v letu 2017 število obravnav povečalo za 15,2 %.

Tab. 1 - Število tujih državljanek, ki so bile obravnavane ambulantno med letom 2012 in 2017

Leto obravnave	Število (n)	Delež (%)
2012	171	10,8
2013	182	11,5
2014	192	12,1
2015	240	15,1
2016	388	24,5
2017	413	26,0
Skupaj	1,586	100,0

Povprečna starost tujk, ki so bile ambulantno obravnavane v Bolnišnici Postojna je znašala 30,24 (s=6,91). Najmlajša obravnavana tujka je bila stara 15 let, najstarejša 66 let. Bolj natančna porazdelitev vzorca po starosti je razvidna v Tabeli 2.

Tab. 2 - Starostna struktura tujih državljanek, ki so bile vključene v ambulantno obravnavo med letom 2012–2017

Starostna skupina (leta)	Število (n)	Delež (%)
15–19	27	1,7
20–29	796	50,2
30–39	582	36,7
40–49	159	10,0
50–59	20	1,3
60–66	2	0,1
Skupaj	1,586	100,0

Glede na organizacijski nivo nudenja ambulantnih storitev (primarni ali sekundarni nivo zdravstvenega varstva⁵), je od 1586 tujih državljanek njih 836 (52,7 %) bila obravnavana na primarnem nivoju in njih 737 (46,5 %) na sekundarnem nivoju zdravstvenega varstva; le manjše število žensk je bilo, zaradi različnih razlogov, usmerjena v ambulanto za moško subfertilnost (n=13; 0,8 %).

Ambulantne storitve na primarnem nivoju zdravstvenega varstva so bile dodatno razdeljene na preventivne in kurativne preglede, ter preglede v nosečnosti; ambulantne storitve na sekundarnem nivoju zdravstvenega varstva pa na specialistično napotitev, nadzor nad nosečnostjo in amniocentezo. Na primarnem nivoju ambulantnih storitev so bile tuje državljanke največkrat obravnavane kot »pregled v nosečnosti« in najmanj kot »kurativni pregled«; na sekundarnem nivoju ambulantnih storitev pa so prav tako obravnave bile največkrat usmerjene v »nadzor nad nosečnostjo« (Tabela 3).

Tab. 3 - Klasifikacija storitev glede na nivo organizacije zdravstvenega varstva in vrsto storitve med letom 2012–2017

Nivo ambulantne obravnave	Vrsta storitve	Število (n)	Delež (%)
Primarni nivo zdravstvenega varstva ('Dispanzer za žene')	Preventivni pregled	223	14,1
	Kurativni pregled	121	7,6
	Pregledi v nosečnosti	488	30,8
Sekundarni nivo zdravstvenega varstva ('Specialistična ginekološka ambulanta')	Specialistična napotitev	304	19,2
	Nadzor nad nosečnostjo	420	26,5
	Amniocenteza	17	1,1
Ambulanta za moško subfertilnost	Ambulanta za moško subfertilnost	13	0,8
	Skupaj	1586	100,0

Velika večina ambulantnih obravnav oz. storitev je bila krita s strani sistema zdravstvenega zavarovanja Republike Slovenije (91,2 %) (Tabela 4).

Tab. 4 - Plačnik ambulantne storitve za obdobje 2012–2017

Plačnik	Število (n)	Delež (%)
Zavarovanje	1447	91,2
Samoplačnik	65	4,1
Konvencija	69	4,4
Ambulanta	1	0,1
Tuji samoplačnik	4	0,3
Skupaj	1586	100,0

Tabela 5 prikazuje porazdelitev posameznih ambulantnih obravnav (storitev) skozi 6-letno obdobje; največji porast v številu ambulantnih obravnav je ravno na področju »pregledov v nosečnosti« in storitev usmerjenih v »nadzor nad nosečnostjo«. Povprečna starost tujih državljanek, ki so bile obravnavane ambulantno se skozi 6-letno obdobje ni dosti spreminjala (gibala se je med 29,85 in 30,64 let)

⁵ Slovenski sistem zdravstvenega varstva je javna služba, organizirana na treh ravneh, ki jo večinoma financira Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije. Bolnišnično zdravljenje je organizirano na sekundarni in terciarni ravni v splošnih in specializiranih bolnišnicah po vsej Sloveniji. Sekundarna raven poleg bolnišničnega zdravljenja zagotavlja specializirano ambulantno oskrbo, ki se razlikuje od ambulantne oskrbe na primarni ravni z zdravljenjem bolj zapletenih bolezni, z bolj napredno diagnostiko in metodami zdravljenja.

Tab. 5 - Porazdelitev ambulantnih storitev za obdobje 2012–2017

Klasifikacija ambulantnih storitev (N=1586)	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Preventivni pregled	24	19	25	43	51	61
Kurativni pregled	11	13	14	24	26	33
Pregledi v nosečnosti	39	45	71	63	130	140
Specialistična napotitev	43	40	22	53	75	71
Nadzor nad nosečnostjo	48	62	57	54	98	101
Amniocenteza	2	3	1	1	6	4
Ambulanta za moško subfertilnost	4	0	2	2	2	3
SKUPAJ	171	182	192	240	388	413

2. Analiza bolnišnično obravnavanih tujih državljanek med letom 2012 in 2017

Med letom 2012 in 2017 je v bolnišnici Postojna bilo obravnavanih 605 tujk. Število bolnišničnih obravnav po posameznem letu je razvidna v Tabeli 6; nekoliko večje število obravnav se je pokazalo v zadnjih dveh letih v primerjavi s prejšnjimi. V povprečju so bile tujke v bolnišnični obravnavi 3,79 ($s=2,48$) dni; največkrat so v omenjenem obdobju bile hospitalizirane zgolj za 1 dan (175 primerov obravnave). Taki primeri se vodijo kot t. i. dnevna bolnišnica; minimalno število dni obravnave je bilo 1, maksimalno pa 23 (le en primer).

Tab. 6 - Bolnišnične obravnave tujih državljanek po posameznem letu za obdobje 2012–2017

Leto	Število (n)	Delež (%)
2012	87	14,4
2013	87	14,4
2014	88	14,5
2015	97	16,0
2016	125	20,7
2017	121	20,0
Skupaj	605	100,0

Povprečna starost tujk, ki so bile hospitalizirane v Bolnišnici Postojna je znašala 30,56 ($s=7,015$) let. Najmlajša oseba iz tujine, ki je bila hospitalizirana je bila stara 15 let, najstarejša 74 let (Tabela 7).

Tab. 7 - Starostna struktura tujih državljanek, ki so bile vključene v bolnišnično obravnavo med letom 2012–2017

Starostna skupina (leta)	Število (n)	Delež (%)
15–19	10	1,65
20–29	270	44,63
30–39	264	43,64
40–49	54	8,9
50–59	5	0,83
60–69	1	0,16
70–74	1	0,16
Skupaj	605	100,0

Glede stopnje izobrazbe (Tabela 8) je največ tujk imelo dokončano srednjo strokovno izobrazbo (n=154; 25,5 %), sledila ji je dokončana osnovnošolska izobrazba (n=108; 17,9 %), in nižja in srednja poklicna izobrazba (n=96; 15,9 %). Pri treh osebah stopnja izobrazbe ni bila zavedena.

Tab. 8 - Stopnja izobrazbe tujih državljanek, ki so bile hospitalizirane med letom 2012–2017

Stopnja izobrazbe	Število (n)	Delež (%)
Brez šolske izobrazbe	6	1,0
Nepopolna osnovnošolska izobrazba	21	3,5
Osnovnošolska izobrazba	108	17,9
Nižja in srednja poklicna izobrazba	96	15,9
Srednja strokovna izobrazba	154	25,5
Srednja splošna izobrazba	45	7,4
Višja strokovna / višješolska izobrazba	27	4,5
Visokošolska strokovna izobrazba	54	8,9
Visokošolska univerzitetna izobrazba	75	12,4
Specializacija	2	0,3
Magister znanosti	13	2,1
Doktor znanosti	1	0,2
Ni podatka	3	0,5
Skupaj	605	100,0

Med letom 2012 in 2017 so bile v Bolnišnici Postojna obravnavane ženske iz 40 različnih držav; največje število tujih državljanek je bilo rojenih v republikah nekdanje Jugoslavije: BIH (n=142; 23,5 %), Makedonija (n=62; 10,2 %), Kosovo (n=61; 10,1 %), Srbija (n=54; 8,9 %), Hrvaška (n=45; 7,4 %). Izven področja bivše Jugoslavije pa so po številu najbolj izstopale Rusinje (n=28; 4,6 %). Pri 79 osebah (13,1 %) država rojstva ni bila zavedena. Zdravstveno zavarovanje Republike Slovenije (83,1%) je krilo večino storitev med bolnišnično obravnavo (Tabela 9).

Tab. 9 - Plačnik storitev, ki so se pojavile med bolnišnično obravnavo za obdobje 2012–2017

Plačnik	Število (n)	Delež (%)
Zavarovanje	503	83,1
Samoplačnik	82	13,6
Konvencija	18	3,0
Ambulanta	1	0,2
Tuji samoplačnik	1	0,2
Skupaj	605	100,0

Od 605 tujih državljanek, njih 233 (38,5 %) je bilo hospitaliziranih na ginekološkem oddelku, 372 (61,5 %) pa jih je bilo hospitaliziranih na porodniškem oddelku.

Na ginekološkem oddelku smo vzroke hospitalizacije razvrstili v 6 podskupin: In vitro fertilizacija (IVF), splav, operativni poseg, mali poseg, diagnostični poseg, aplikacija terapije (i.m.⁶, i.v.⁷). Na porodniškem oddelku smo vzroke hospitalizacije razvrstili v 4 podskupine: spontani porod, predčasni porod, carski rez, vakuumska ekstrakcija. Omenjena porazdelitev je natančno prikazana v tabeli 10.

⁶ Intramuskularna injekcija

⁷ Intravenska injekcija

Tab. 10 - Vzroki bolnišnične obravnave med letom 2012–2017

Oddelek	Vzrok hospitalizacije	Število (n)	Delež (%)
Ginekološki oddelek	IVF	87	14,4
	Splav	50	8,3
	Operativni poseg	30	5,0
	Diagnostični poseg	25	4,1
	Mali poseg	36	6,0
	Aplikacija terapije	5	0,8
Porodniški oddelek department	Spontani porod	195	32,2
	Predčasni porod	8	1,3
	Carski rez	93	15,4
	Vakumska ekstrakcija	18	3,0
Ni podatka	Ni podatka	58	9,6
	Skupaj	605	100,0

Tabela 11 prikazuje porazdelitev bolnišničnih obravnav po posameznem letu skozi 6-letno obdobje; opaziti je nekoliko manjše število splavov glede na skupno število obravnav in nekoliko večje število IVF obravnav ter rahlo povečanje števila carskih rezov.

Tab. 11 - Porazdelitev bolnišničnih obravnav skozi 5-letno obdobje od leta 2012 do vključno 2017

Klasifikacija bolnišničnih storitev (N=605)	2012	2013	2014	2015	2016	2017
In vitro fertilizacija	9	9	15	12	21	21
Splav	12	6	13	8	5	6
Operativni poseg	3	2	4	7	6	8
Diagnostični poseg	7	4	3	5	2	4
Mali poseg	7	10	3	3	6	7
Aplikacija terapije	0	2	0	2	1	0
Spontani porod	29	30	27	33	47	29
Predčasni porod	1	2	3	0	0	2
Carski rez	16	7	11	17	20	22
Vakumska ekstrakcija	3	5	1	1	4	4
Ni podatka	0	10	8	9	13	18
Skupaj	87	87	88	97	125	121